

СВІТОГЛЯДНА ОСВІТА МОЛОДІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Збірник наукових праць

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління
Філософський клуб «LOGOS»**

**СВІТОГЛЯДНА ОСВІТА МОЛОДІ
В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

Збірник наукових праць

**Матеріали міжнародної наукової конференції -
п'ятих академічних читань імені професора
РОМАНА АРЦИШЕВСЬКОГО
20-22 червня 2025 року
Луцьк**

**Луцьк
Вежа-Друк
2025**

УДК 140.8+37-053.6(08)

С 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 6 від 27.05.2025 р.)*

Редакційна колегія:

- Цьось А. В.** – ректор ВНУ імені Лесі Українки, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор
Єлісєєва Л. В. – проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці ВНУ імені Лесі Українки, доктор економічних наук, професор
Лях В. В. – завідувач відділу історії зарубіжної філософії Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, доктор філософських наук, професор
Зайцев М. О. – професор кафедри філософії та культурного менеджменту Національного університету «Острозька академія», доктор філософських наук, професор
Ярош Я. Б. – декан факультету історії, політології та національної безпеки ВНУ імені Лесі Українки, доктор політичних наук, професор
Борейко Ю. Г. – професор кафедри політології та публічного управління ВНУ імені Лесі Українки, доктор філософських наук, професор

Світоглядна освіта молоді в умовах сучасних викликів : зб. наук. праць // Матеріали міжнародної наукової конференції – п'ятих академічних читань імені професора Романа Арцишевського (20–22 черв. 2025 р., м. Луцьк) / упорядники: А. М. Семенов, А. І. Яручик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2025. – 156 с.

ISBN 978-960-940-666-8

У збірнику наукових праць подано концептуальні засади світоглядної освіти молоді в умовах сучасного освітнього простору. Основну увагу автори приділяють розгляду філософських, психолого-педагогічних, культурологічних та соціологічних аспектів світоглядної освіти в навчальних закладах, що є на сьогодні одним із найважливіших завдань національної освіти. Зазначено, що здійснення обов'язкової світоглядної освіти задля формування світогляду в реаліях сьогодення є важливою потребою суспільства та необхідністю для особистісного розвитку людини.

Матеріали збірника можуть бути корисними науковцям, викладачам, студентам, а також усім тим, хто залучений до освітнього процесу.

Збірник наукових праць буде розміщено в інституційному репозитарії ВНУ імені Лесі Українки. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за зміст своїх текстів та точність наведених цитат.

УДК 140.8+37-053.6(08)

ISBN 978-960-940-666-8

© Семенов А. М., Яручик А. І. (упорядкування), 2025
© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2025

Ministry of Education and Science of Ukraine
Lesya Ukrainka Volyn National University
Faculty of History, Political Science and National Security
Department of Political Science and Public Administration
Philosophical club "LOGOS"

**WORLDVIEW EDUCATION FOR YOUTH
IN THE FACE OF MODERN CHALLENGES**

Collection of scientific papers

Proceedings of the international conference –
5th scientific readings in memory of Professor
ROMAN ARTSYSHEVSKYI

June 20-22, 2025

Lutsk

**Lutsk
Vezha-Print
2025**

UDC 140.8+37-053.6(08)

C 24

*Approved by the Academic Council of
Lesya Ukrainka Volyn National University
(Record of proceedings No 6, dated May, 27, 2025)*

Editorial Board:

Anatolii Tsos – Rector of Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Physical Education and Sports, Professor

Liudmyla Yelisieieva – Vice-Rector of Scientific and Pedagogical Work and International Cooperation of Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Economics, Professor

Vitalii Lyakh – Head of the Department of History of Foreign Philosophy of the G.S. Skovoroda Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine, Doctor of Philosophical Sciences, Professor

Mykola Zaitsev – Professor of the Department of Philosophy and Cultural Management of the National University of Ostroh Academy, Doctor of Philosophical Sciences, Professor

Yaroslav Yarosh – Dean of the Faculty of History, Political Science and National Security of Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Political Sciences, Professor

Boreiko Yurii – Professor of the Department of Political Science and Public Administration, Lesya Ukrainka Volyn National University, Doctor of Philosophical Sciences, Professor

Worldview Education for Youth in the Face of Modern Challenges:

C 24 collection of scientific papers / Proceedings of the international conference – 5th scientific readings in memory of Roman Artsyshevskyi, June 20-22, 2025. Lutsk / compiled by A. Semenov, A. Yaruchyuk. – Lutsk : Vezha-Print, 2025. – 156 p.

ISBN 978-960-940-666-8

This collection of scientific papers presents the conceptual foundations of worldview education for youth within the modern educational landscape. The authors primarily focus on examining the philosophical, psychological-pedagogical, culturological, and sociological aspects of worldview education in educational institutions, which is currently one of the most important tasks of national education. It is noted that the implementation of mandatory worldview education for the formation of a worldview in today's realities is a vital need of society and a necessity for personal human development.

The materials in this collection may be useful for researchers, lecturers, students, and everyone involved in the educational process.

The collection of scientific papers will be hosted in the institutional repository of Lesya Ukrainka Volyn National University. The authors of the published materials bear full responsibility for the content of their texts and the accuracy of the cited quotations.

UDC 140.8+37-053.6(08)

ISBN 978-960-940-666-8

© Semenov A., Yaruchyuk A. (editors), 2025
© Lesya Ukrainka Volyn National University, 2025

ЗМІСТ

«АТОМ ВІЧНОСТІ» РОМАНА АРЦИШЕВСЬКОГО!	9
НАУКОВІ ПРАЦІ УЧАСНИКІВ АКАДЕМІЧНИХ ЧИТАНЬ	11
БІГУНЯК Андрій, СКОТНА Надія Світоглядна основа аксіологічних змін у сучасному українському суспільстві	11
БОРТНЮК Тетяна, СТЕПАНЮК Анна Активна молодь – сильні громади: досвід Луцької шкільної дебатної ліги	14
ВОЗНЯК Володимир, ВОЙТКІВ Леся Освіта як літургія.....	18
ВОЗНЯК Володимир, КУРТІЙ Олег Освітній простір як топос самопізнання.....	21
ВОЗНЯК Сергій Творчий спадок професора Р. А. Арцишевського та доля світоглядної освіти в Україні	24
ГИЖУК Юлія, БЛЯШЕВСЬКА Алла Дослідницька діяльність як засіб розвитку критичного мислення молодших школярів	27
ГРЕБЕНЮК Арсен Публічні інтелектуали в медіапросторі України	31
ДОНЕЦЬ Іван «Вторинна травма»: освітня атмосфера в сучасній Україні	35
ЗІНЧИНА Олександра, КУНДЕНКО Яна Соціальні конфлікти в університетському освітньому просторі	38

ІВАНОВА Вікторія, ПРИЙМАК Валентина	Дерусифікація українців в умовах впровадження світоглядної освіти	44
КЛИШ Петро, ХОМ'ЯК Алла	Допомогти у соціальному самовизначенні.....	46
КОВАЛЬСЬКИЙ Юрій	Антропологічна перспектива філософської освіти: сучасні виклики та орієнтири	49
КОРНІЄНКО Евеліна, ЯРУЧИК Антоніна	Світоглядна освіта як чинник формування фізичної стійкості та соціальної відповідальності в умовах війни.....	53
КОСАКОВСЬКА Леся	Українське хореографічне мистецтво як підґрунтя професійної підготовки майбутніх викладачів хореографії	57
КОСТЮЧИК Аліна, БОРТНЮК Тетяна	Гра «Джура» як інструмент формування світоглядних основ єдності та відповідальності молоді під час війни	61
КОЦЬ Михайло	Освітнє середовище як простір формування емоційної регуляції у дітей дошкільного віку	65
КУЗЬМУК Ольга	Концепт «життєвий світ особистості»: теоретичні та прикладні аспекти ..	68
ЛЕВЧЕНКО Микола	Виклики та перспективи використання аксіологічного потенціалу мистецтва для зміцнення міжкультурного діалогу: Україна-Ізраїль.....	76
ЛЮБЧУК Валентина	Соціологічна освіта у контексті освіти для сталого розвитку.....	79
ОПЕЙДА Людмила, ОПЕЙДА Артур	Критичне мислення як сучасний компонент світоглядної освіти молоді ...	83

ОСТАПІЙОВСЬКА Ірина

Можливості використання chatgpt для навчання майбутніх учителів початкових класів в процесі формування культури їх інформаційної діяльності 86

**ОСТАПІЙОВСЬКИЙ Ігор,
ОСТАПІЙОВСЬКА Тетяна**

Інноваційна діяльність як важлива складова професійної компетентності педагога 90

**ОСТАПІЙОВСЬКИЙ Олександр,
КІНАХ Неля**

Ставлення педагогів Волинської області до глобальних і локальних загроз..... 93

**ПЕТРІВ Оксана,
ЧЕНЧАК Дмитро**

Теоретико-методологічна основа формування української національної ідентичності у контексті освітніх стратегій сьогодення 97

ПИЛИПЧУК Оксана

Національно-патріотичне виховання на уроках «Я досліджую світ» у початковій школі 102

ПРИГОДА-ДОНЕЦЬ Таміла

Філософсько-культурологічна освіта і постсучасність 105

**ПРОХОРОВ Олександр,
АФАНДІЄВА Лана Меджид Кизи**

Формування української ідентичності на прикладі шахів в освітньому процесі 108

SEMENOV Andriy

Globalization and Humanization of Social Systems and Social Relations in the First Quarter of the 21st Century 111

**СКОТНА Надія,
КОЗИР Іван**

Діалектика ціннісних змін в умовах сучасної цивілізації..... 115

СТОРОЖУК Світлана

«Ще не вмерла Україна» в контексті історичних випробувань та горизонті національних сподівань 120

ТАТОМИР Віталій, ДЗОНДЗА Василь	Роль мислення та віри у світоглядній освіті.....	125
ТИМОЩУК Надія, СИРОТЮК Оксана, ФЕДОРЕЦЬ Майя	Громадянська активність та волонтерство молоді: нові виклики та освітні стратегії в умовах війни.....	128
ТРОФІМУК-КИРИЛОВА Тетяна	Українські освітні онлайн-платформи як інструмент формування світоглядно-ціннісних орієнтацій студентської молоді.....	132
ТУРЧИНА Лариса	Адаптація особистості в сучасному освітньому просторі	138
ХРИСТІНЧИК Ірина, КОШІЛЬ Світлана, ДМИТРЕНКО Наталія	Українська ідентичність в контексті стратегій впровадження світоглядної освіти	143
ЯРУЧИК Антоніна	Світоглядний вимір етичних цінностей.....	148
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ		151

Окрім того, для посилення ролі молоді як активного суб'єкта змін необхідно розвивати цілісні стратегії підтримки. Інституційна підтримка у вигляді фінансування, менторства та створення сприятливих умов для молодіжних ініціатив є ключовою для їхнього сталого розвитку. Важливим кроком є інтеграція волонтерських практик та громадянської активності у систему освіти, що сприятиме формуванню в молоді усвідомленої відповідальності та навичок лідерства. Поширення медіакампаній, які популяризують позитивний образ активного громадянина, стимулюватиме залучення більшої кількості молодих людей до суспільного життя. Нарешті, розвиток громадянської освіти і молодіжного самоврядування допоможе створити платформу для реалізації ініціатив та формування соціального капіталу в майбутньому [1].

Таким чином, українська молодь у період соціальної нестабільності та воєнної кризи виступає як потужний агент змін, який не лише долучається до традиційних форм громадської активності, але й створює нові моделі соціальної мобілізації, що базуються на пошуку ідентичності, цінностей та солідарності. Роль соціальних медіа та цифрових технологій значно розширила можливості молодіжного активізму, трансформуючи волонтерство у гібридну форму взаємодії. Волонтерський рух став масштабним і системним явищем, що підтримує соціальну стійкість країни.

Література

1. Аналіз українського волонтерства на основі методології нових соціальних рухів. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/analiz-ukrayinskoho-volonterstva-na-osnovi-metodolohiyi-novykh-sotsialnykh> (дата звернення: 20.05.2025 р.)
2. Ільюк О.Є. Взаємозв'язок практик волонтерського руху та громадянського суспільства в Україні: філософсько-політичний аналіз. *Культурологічний альманах*, 2024. Вип. 4 (12). С. 213-220.

3. Кузьмук О.М. Громадська активність молоді у час війни: синергія теоретичних концепцій та емпіричної реальності громадської активності. *Acta Securitatae Volynienses*, 2024. Вип. 4. С. 47-55.

4. Радкевич В.О., Пригодій М.А., Пригодій Т.М. та ін. Молодь України: виклики та адаптація в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичні матеріали до державної доповіді про становище молоді в Україні. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2025. 37 с.

Тетяна ТРОФІМУК-КИРИЛОВА
м. Луцьк (Україна)
Trofimuk.Tetyana@vnu.edu.ua

УКРАЇНСЬКІ ОСВІТНІ ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

В умовах соціокультурних змін, глобалізації, цифровізації та викликів, передусім, пов'язаних із війною в Україні, молоді люди переживають процес активного переосмислення життєвих орієнтирів. Саме неформальна та інформальна (самоосвіта) створюють сприятливі умови для формування й розвитку їх світоглядно-ціннісних орієнтацій як основи для особистісної самореалізації та соціального становлення.

Дефініція «цінність» не має єдиного трактування. Так, наприклад, Т. Бутківська наголошує, що цінності – це, «з одного боку, властивість того чи іншого суспільного предмета, явища, які задовольняють потреби, інтереси, бажання. Інакше кажучи, це соціально-значущі уявлення про те, що таке добро, справедливість, патріотизм, любов, дружба тощо. Вони, зазвичай, не піддаються сумніву, але видозмінюються, є еталоном, ідеалом для людей. З іншого боку – це ставлення суб'єкта до предметів та явищ реальності, яке виражається ціннісними орієнтаціями, соціальними установками, якостями особистості» [1, с. 27]. Згідно з твердженням С. Матяж та А. Березянської,

цінності є своєрідними орієнтирами у процесі формування світогляду, духовного світу особистості, а прагнення до володіння ними – важлива умова набуття життєвого досвіду і успішної соціалізації людини [4, с. 30].

Науковці розглядають цінності як об'єктивну сутність речей, грошову вартість, благо тощо. Цінності класифікують за різними критеріями: 1) за об'єктом засвоєння – матеріальні, морально-духовні; 2) за метою засвоєння – егоїстичні, альтруїстичні; 3) за рівнем узагальненості – конкретні, абстрактні; 4) за способом вияву – ситуативні, стійкі; 5) за роллю в діяльності людини – термінальні, інструментальні; 6) за змістом діяльності – пізнавальні, предметно-перетворювальні (естетичні, наукові, релігійні й ін.); 7) за приналежністю – особистісні (індивідуальні), групові колективні, суспільні, загальнонародні (національні), загальнолюдські. На філософському рівні виділяють релігійні, етичні, естетичні, логічні й економічні цінності. У соціології вони розглядаються як регулятори поведінки (цінності-норми, цілі, ідеали, засоби), а в психології – як структурні елементи, що відображають ставлення до об'єкта (суспільні, цінності соціальних груп, колективні, індивідуальні). Змістовно цінності поділяють на: абсолютні (любов, справедливість, гідність); національні (патріотизм, історична пам'ять); громадянські (права, свободи, повага до закону); родинні (вірність, турбота, традиції тощо); особистісні (риса характеру, поведінка, стиль життя) [4, с. 28–29].

Описуючи цінності, на які орієнтуються люди, соціологи ввели термін «ціннісні орієнтації», який відображає індивідуальне ставлення особи до певних цінностей та її схильність обирати їх як норми власної поведінки. У сучасній науці теж відсутнє єдине, усталене тлумачення цієї дефініції. Вчені А. Зінченко та Я. Русенкевич наголошують, що поняття «цінність» і «ціннісна орієнтація» не є тотожними. Ціннісні орієнтації є складнішим утворенням, яке формується в процесі соціалізації особистості. Вони охоплюють рівні та форми взаємодії суспільного й індивідуального в особистості, специфічні форми усвідомлення особистістю навколишнього світу, свого минулого, теперішнього і майбутнього, а також сутності власного «Я» [2, с. 26]. Н. Кочура зауважує, що

під світоглядно-ціннісними орієнтаціями розуміють найзагальнішу ціннісну спрямованість пізнавальної та духовно-практичної діяльності людини, а саме – орієнтації у ставленні особистості до людини як суб'єкта соціальних відносин, до релігійних цінностей, до загальнолюдських цінностей [3].

Ціннісні орієнтації – це система взаємопов'язаних цінностей, що визначають напрям життєдіяльності людини. Формування та розвиток ціннісних орієнтацій у студентів відбувається під впливом багатьох чинників. Значну роль у цьому процесі відіграють сім'я, однолітки, заклад освіти, культура, засоби масової інформації, соціокультурне середовище загалом. Також важливим є не лише зовнішній вплив, а й активна внутрішня робота молодшої людини над собою. Йдеться про усвідомлену потребу в особистісному вдосконаленні, яка реалізується через: пізнання навколишнього світу й самопізнання; прагнення до постійної самореалізації, самовираження; побудову власної ієрархії цінностей та ідеалів; розвиток гуманістичного світогляду, патріотизму, активної життєвої громадянської позиції, емпатії, толерантності, творчого мислення тощо. У цьому контексті освіта виступає не лише інструментом професійної підготовки, а й важливим інструментом для духовного, морального, інтелектуального та світоглядного розвитку студентів. Особливої актуальності у сучасних умовах набуває інформальна (самоосвіта), яка доповнює традиційне академічне навчання (формальну освіту). Участь здобувачів освіти у освітніх програмах, курсах, тренінгах, вебінарах та інших подібних заходах як офлайн, так і в онлайн форматах, зокрема, із використанням таких освітніх платформ як EdEra (<https://ed-era.com>), Prometheus (<https://prometheus.org.ua>), Дія. Освіта (<https://osvita.diia.gov.ua>), Відкритий Університет Майдану (ВУМ) (<https://vumononline.ua>) та інших відкриває для здобувачів освіти нові можливості для удосконалення фахових компетентностей, практичних навичок, формування та утвердження світоглядно-ціннісних орієнтацій. Багато курсів на вищезгаданих онлайн-ресурсів присвячено історії України, медіаграмотності, розвитку громадянського суспільства, критичному мисленню, командній роботі, етичним

аспектам поведінки, толерантності тощо. Так, платформа EdEra пропонує широкий вибір безкоштовних онлайн-курсів, які сприяють розвитку критичного мислення, медіаграмотності, громадянської свідомості, інклюзивної толерантності, національно-культурної ідентичності та інших цінностей. Наприклад, у розділі «Медіаграмотність», курси, як-от «Very Verified» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/2118>) та онлайн-гра «Подумай двічі!» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1700>) навчають розпізнавати дезінформацію та пропаганду, формують навички критичного мислення та інформаційної гігієни, допомагають осмислити роль медіа у формуванні свідомості та поведінки. Важливою складовою формування у студентів ціннісних орієнтирів є історична пам'ять і культурна самоідентифікація. Цьому сприяє проходження таких, доприклад, курсів, як «Історія України в історіях» (<https://ed-era.com/projects/znohistory>), що у цікавій і доступній формі висвітлює ключові події української історії, а також «Ukraine: History, Culture and Identities» (<https://www.coursera.org/learn/ukraine-history-culture-and-identities>), що орієнтований не лише на українських слухачів, а й на іноземну аудиторію, сприяючи поширенню правдивих знань про історію, культуру та суспільство України від Середньовіччя до сучасності. Громадянське виховання може забезпечуватися через інтерактивний курс для студентів закладів вищої освіти «Democracy: From Theory to Practice» (<https://demcourse.theworkademy.com/uk#intros>), який знайомить слухачів із принципами демократії, правами людини, інституційною побудовою демократичної держави, надає знання і ключові інструменти для ефективного та усвідомленого демократичного громадянства в епоху цифрових технологій. Інший у цьому розділі проєкт – «Захист персональних даних» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/371>), розроблений Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Офісом Ради Європи в Україні та студією EdEra, спрямований на розвиток цифрової грамотності, цифрової гігієни та правової свідомості, що є ключовими аспектами сучасного громадянського суспільства. Для молоді, яка активно користується цифровими технологіями, цей курс є

надзвичайно актуальним, оскільки сприяє усвідомленню світоглядних цінностей, таких як свобода особистості, право на приватність та персональні дані, етичне використання інформації, відповідальність за дії у мережі Інтернет.

На іншій освітній онлайн-платформі – Відкритому Університеті Майдану (ВУМ), який позиціонує себе як перший український проєкт дистанційної громадянської освіти, також представлено низку курсів, що сприяють формуванню світоглядних цінностей. Усі курси є безкоштовними і організовані за тематичними категоріями (тегами), які не лише структурують навчальний контент, а й акцентують увагу на формуванні ключових світоглядних цінностей. Зокрема, такі категорії, як «Цінності», «Школа Свідомого Громадянина», «Толерантність», «Критичне мислення», «Культурна освіченість», «Правова грамотність», «Розуміння світового контексту», «Лідерство» та інші – прямо чи опосередковано відображають напрями розвитку особистості як активного, критично мислячого, культурно освіченого і відповідального громадянина. Ці теги не лише допомагають користувачам орієнтуватися у змісті курсів, але й виконують важливу просвітницьку функцію, формуючи у свідомості молодшої людини систему моральних координат, що базується на повазі до прав людини, відкритості, толерантності, відповідальності, демократичному мисленні й культурному плюралізмі. Особливо актуальним в умовах російсько-української війни для формування світоглядних цінностей студентів є курс «Як молодь має долучатися до відбудови: інструменти та практики» (<https://vumonline.ua/course/how-youth-should-be-involved-in-reconstruction-tools-and-practices/>). Він акцентує увагу на таких ціннісних орієнтаціях, як солідарність, ініціативність, дотримання демократичних цінностей, участь у прийнятті рішень та формуванні спільного блага. Курс знайомить слухачів із напрямками включення молоді у процес відбудови громад, підкреслює важливість у цьому ракурсі волонтерства, лідерства, ефективної комунікації, гендерної рівності та безбар'єрності. Такий зміст безпосередньо сприяє формуванню у студентів активної громадянської позиції, патріотизму, почуття відповідальності за майбутнє країни – рис, що є

невід'ємними елементами світоглядно-ціннісного самовизначення сучасної української молоді.

Таким чином, у мережі Інтернет на сьогоднішній день функціонує кілька українських освітніх платформ, які є важливим доповнення академічної освіти, надаючи здобувачам можливість доступу до актуальної інформації, формування та удосконалення практичних навичок, необхідних для життя в умовах війни, соціокультурних змін, цифровізації та інших викликів сучасності. Ці онлайн-ресурси сприяють формуванню критичного мислення, правосвідомості, національної ідентичності, толерантності, відповідальності та інших особистісних, національних, громадянських цінностей, необхідних для активної участі молоді у суспільному, культурному житті та відбудові України.

Література

1. Бутківська Т. В. Проблема цінностей у соціалізації особистості. *Цінності освіти і виховання: наук.-метод. зб.* / за заг. ред. Сухомлинської О. В.; АПН України. Київ, 1997. С. 27–31.
2. Зінченко А., Русенкевич Я. Ціннісні орієнтації української молоді в структурі психологічних стратегій життєдіяльності: аналіз статей відмінностей. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки.* 2024. Вип. 23. С. 25–35. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2024.23\(68\).03](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2024.23(68).03).
3. Кочура Н. М. Світоглядні цінності молоді в координатах постмодерністського світу. *Освіта регіону: Політологія. Психологія. Комунікації: укр. наук. Журнал.* 2012. № 4. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/934>.
4. Матяж С. В., Березянська А. О. Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія».* Сер. : Соціологія. 2013. Т. 225. Вип. 213. С. 27–30.